

Esitys Helsingin pitäjän Oulunkylän kartanon ostamisesta.

Helsingin

RAHATOIMIKAMARI*Toukok. 7 p:nä 1908.**Helsingin Kaupunginvaltuustolle.*

N:o 201.

Sittenkun Rahatoimikamarin tietoon oli tullut että Oulunkylän kartano nimisen maatilan haltijat, tilanomistaja Johan H. Eklund sekä hänen täysivaltaiset lapsensa, poika Karl Eklund ja tytär Gusti Eklund, olisivat halukkaat Helsingin kaupungille myymään vastamainitun kartanon ynnä sen kanssa yhdysviljelyksessä olevat tilat, on Rahatoimikamari ryhtynyt likempiin neuvotteluihin kartanon omistajain kanssa, jotka ovatkin kirjallisesti sitoutuneet kaupungille myymään Oulunkylän kartanon 500,000 markan hinnasta. Uudenmaan läänin Maanmittauskonttorista hankituista tiedoista näkyy, että Oulunkylän krtanoon kuuluvat seuraavat Oulunkylän kylässä sijaitsevat tilat, nimittäin: verotalo N:o 1 Landboas, kruununtalo N:o 3 Britas sekä verotalot N:ot 1 ja 2 Monsas, joiden pinta-ala yhteensä on 247,02 hehtaaria. Niinkuin myötäliitetystä karttalehdestä näkyy, on tilan päätiluksena yhtäjaksoinen maalohko, jota paitsi on erinäisiä pienempiä maa-alueita, toisia likempänä toisia etäämpänä päätiluksesta. Itse alueella on isonlainen palstatila, nimittäin Uudenmaan Hevosystäväinyhdistykselle kuuluva kilpa-ajorata, alaltaan 2,63 hehtaaria, sekä kolme pienempää palstatilaa: palokunnantontti alaltaan 0,30 hehtaaria, Kottäng niminen palstatila alaltaan 0,52 hehtaaria ja kauppapuutarha alaltaan 2,20 hehtaaria. Lisäksi on mainittava, että eräs Petaksen verotaloon kuuluva 0,25 hehtaarin laajuinen alue sijaitsee vähän matkan päässä kilpa-ajoradalta ja Oulunkylän kartanon tilusten piirissä. Vuokrapalstoja on omistajan tiedonannon mukaan 70, joiden pisin vuokra-aika on 40 vuotta. Vuokralle annettu maa on alaltaan kaikkiaan 27,3 hehtaaria ja vuotuista veroa saadaan siitä 6,967 markkaa. Tila on maaviljelystila, jonka viljelty ala on 94 hehtaaria. Maan pinta on ylipäätään tasaista ilman soita ja mainittavia mäkiä, jotka voisivat lisätä vastaisen tasoituksen kustannuksia; metsä taas on sekaisin koivu- ja havumetsä. Tilan rakennusten palovakuutusarvo on 57,500 markkaa, vuotuinen palovakuutusmaksu 200 markkaa sekä verot 850 markkaa.

Saadakseen omintakeisen käsityksen puheena olevan maatilan asemasta ja maan laadusta ovat Rahatoimikamarin ja Kaupunginasemakaavatoimikunnan jäsenet itse paikalla toimittaneet katselmuksen sekä sen jälkeen yhteisessä kokouksessa ottaneet käsiteltäväksi kysymyksen tämän tilan yhdistämisestä kaupunkiin. Sittenkun Rahatoimikamari tapahtuneen keskustelun nojalla oli pyytänyt Kaupunginasema-

kaavatoimikunnan lausuntoa asiasta, on toimikunta viime huhtikuun 27 päivänä antamassaan kirjelmässä huomauttanut että Oulunkylän kartanon yhdistäminen Helsingin kaupunkiin on likeisimmässä yhteydessä sen kysymyksen kanssa, mihin pääsuuntaan kaupungin vastaisen laajentamisen pitää käydä. Jos lähtee siitä näkökannasta, että kaupungin kasvu yhä edelleenkin, niinkuin tähän asti, pyrkii osaksi rautatien vartta pohjoiseen, osaksi taas pitkin Vanhankaupungin lahden rannikkoa, jonka varrella rannikon kanssa yhdensuuntaisesti kulkeva Itäinen Viertotie välittää liikennettä, jonka kehitys myös on pakottanut kaupungin hankkimaan itselleen omistusoikeuden laajoihin pohjoisessa ja koillisessa oleviin tilusalueihin, niin näyttää yhtä luonnolliselta kuin suotavalta että kaupunki, estääkseen aivan vierelleen kohoamasta lukuisia etukaupunkiyrityksiä, joiden syntymisestä ja olemassaolosta voi olla kaupungille arvaamatonta haittaa, ajoissa tältä taholta hankkii itselleen alueita, joihin käy perustaminen huvilakaupunginosia, työväensiirtoloita tahi niiden kaltaisia yhdyskuntia kaupungin omille maille. On tosin mahdotonta ennakolta tietää, kuinka nopeasti kaupungin kehitys on jatkuva mitä asukaslukuun tulee, ja siitä syystä myös vaikea ratkaista, missä määrin on tarpeellista jo nyt tyydyttää vastaisia tarpeita. Mutta Rahatoimikamari ei voi olla huomauttamatta, että kaupungin läheisyydessä olevain maatilain hinta kohoaa miltei suunnattomasti mikäli kaupungin kehitys niitä lähenee. Tiloja, joista vielä kymmenen vuotta takaperin saatiin hintaa muutama kymmenentuhutta markkaa ja joiden ykköshinta arvioitiin tynnyrinaloitain, ei nykyään myydä sadoistatuhansista, ja pienempiä palstoja on saatavissa ainoastaan neliömetrittäin.

Lukuisain huvilasiirtolain syntyminen Helsingin kaupungin ympäristöön osottaa kyllin selvästi ei ainoastaan että suuri joukko kaupunkilaisia on osaksi korkeiden asunnonvuokrain tähden ja osaksi terveydellisistä tahi muista syistä asettunut maa-seudulle kaupungin läheisyyteen, mutta sen lisäksi on myös huomattavissa yksityiskeinottelussa jonkinlaista pyrkimystä ostamaan aivan kaupungin maan vierellä olevia maa-alueita voidakseen vastedes voitolla myydä ne kaupungille, kun sen laajennusvaatimukset välttämättä pakottavat väljentämään sen alaa. Kun Helsingin kasvu, niinkuin edellä huomautettiin, toistaiseksi on käynyt pohjoiseen suuntaan, ja erittäinkin Oulunkylän aseman lähitienoot, missä jo monta vuotta takaperin on vallinnut vilkasta rakennustointa, näyttävät olevan erittäin haluttuja siirtolapaikkoja, niin jo tämä asianhaara puhuu sen puolesta että kaupungin olisi etusijassa tältä hankittava itselleen maa-alueita. Oulunkylän kartanoon kuuluvat maat eivät näytä sopimattomilta senlaatuisiin yrityksiin kuin edellä on mainittu, ja vertaillen niihin hintoihin, joita nyt vaaditaan huvilapalstoista muissa kaupungin lähellä sijaitsevilla huvilayhdyskunnissa, Oulunkylän kartanon hinta, vaikka tosin sinänsä hyvinkin suuri, ei näytä kohtuuttoman korkealta, kun ottaa huomioon että kartano sijaitsee likellä kaupunkia.

Edellä esitetystä syistä on niinhysin Rahatoimikamarin kuin Kaupungin-
asemakaavatoimikunnan mielestä oleva kaupungille hyödyksi ja todistava kaupun-

ginviranomaisten kaukonäköisyyttä, jos nyt myytäväksi tarjottu maatila ostetaan, ja olisi kaupan päättämistä ehdottomastikin puolustettava, ellei yhdessä kohden olisi arveluja olemassa. Oulunkylän kartanon tilusten ja kaupungin omistaman maan välillä on, niinkuin myötäliitetystä asemakartasta tarkemmin näkyy, tiloja yhteensä 278,86 hehtaarin ala, jotka, siinä tapauksessa että Oulunkylän kartano lunastetaan, tulisivat olemaan miltei kokonaan kaupungin maiden ympäröiminä ja joiden tiluspalstain halki kulkuväylät kaupungista Oulunkylän kartanoon täytyy johtaa. Jotta voitaisiin täysin käyttää hyväksi niitä etuja, joita Oulunkylän kartanon omistaminen voi tuottaa kaupungille, olisi suotava että, jos vastamainittu maatila ostetaan, kaupunki samalla koettaisi hankkia itselleen nuo välillä olevat tilat. Tähän olisi sitä enemmän syytä, kun, paitsi että näiden hinta varmaan on kohoava moninkertaiseksi sen kautta että Oulunkylän kartano ostetaan aikaisemmin, myös on ajateltavissa että puheena olevia tiloja, käyttämällä hyväksi kaupungin rakennuttamia ja kustantamia kulkuväyliä, käytetään senlaatuisiin yrityksiin, että Oulunkylän kartanon arvo asuntoalueena on vähenevä. Tähän nähden onkin Rahatoimikamari ryhtynyt keskusteluihin Petaksen, Nybondaksen ja Kottbyn talojen omistajain kanssa, mutta kaksi näistä on jyrkästi hylännyt kaikki ehdotukset heidän tilojensa myymisestä kaupungille. Nybondaksen niin sanotun maistraatintalon asukas taas on Rahatoimikamarille antanut kirjallisen sitoumuksen talon hallintaoikeuden luovuttamisesta kaupungille 150,000 markan hinnasta. Täten saavutettaisiin sekin suuri etu, että kaupunki saisi mahdollisuutta suoranaisten kulkuväylien teettämiseen omilta alueiltaan Oulunkylän kartanon tiluksille. Ja erittäinkin siinä tapauksessa että Oulunkylän kartano päätetään ostaa, tehneekin Rahatoimikamari erityisen esityksen Nybondaksen maistraatintalon hallintaoikeuden lunastamisesta.

Vaikkakin niinmuodoin painavat syyt puoltavat Oulunkylän kartanon ostamista, ei kuitenkaan toiselta puolen vähemmistö Rahatoimikamarissa ole katsonut voivansa puoltaa ehdotetun kaupan päättämistä. On huomautettu, ettei kaupungin rahallinen asema nykyään ole sellainen, että sanottavia menoja yli välttämättöminpäin saisi tulla kysymykseen. Vastedes kun kaupunki suotuisain rahaolojen päästyä valtaan maailmanmarkkinoilla on saanut suurenlaisen edullisen obligatsioonilainan, voitaisiin asia ottaa uudelleen puheeksi. Alueita kaupungin laajennustarpeisiin tarvittaviin asuntotarkoituksiin on kaupungilla riittävästi moniksi ajoiksi eikä rakennettujakaan aloja ole vielä läheskään kokonaan käytetty. Näin ollen on mainitusta vähemmistöstä näyttänyt epäviisaalta ja turhalta, erittäinkin jos Kaupunginvaltuusto päättää lunastaa Helsingin pitäjässä olevan Böhlen talon hallintaoikeuden, josta Rahatoimikamari on eri kirjelmässä tehnyt esityksen, tarpeettomasti saattaa kaupungille kustannuksia terveyden- ja sairashoidosta, poliisi- ja palolaitoksesta, kansakoulutalojen rakentamisesta, maantasoituksesta ja kanavoimisesta. Ei myöskään näytä niin luonnolliselta kuin Kaupunginasemakaavatoimikunta on arvellut, että kaupungin kehitys on käyvä pohjoiseen suuntaan. Tämä kehitys on tosin käynyt pitkin Vanhankaupungin lahden länsirantaa, mutta toiselta puolen on myös huo-

mattavissa ilmeistä pyrkimystä länteen pitkin rannikkoa. Helsingin kaupungin täytyy asemansa vuoksi pysyä kauppa- ja merenkulkukaupunkina. Näyttää sentähden luonnollisimmalta, että kehitys kulkee itään ja länteen vesistöjen varsia pitkin eikä kauemmaksi pohjoiseen, varsinkaan sittenkun hyvät kulkulaitokset rannikkoradan toimeentultua nyttemmin on saatu kaupungin länsipuolellekin. Lopuksi on Oulunkylän kartanon ostoa vastaan vielä huomautettu että, niinkuin asemakartasta näkyy, kaupungin alueen ja Oulunkylän kartanon tiluspalstain välillä on 72,99 hehtaarin laajuisen sotaväen ampumarata, jota kaupunki tuskin saanee vastaisuudessa lunastetuksi.

Vaikkeivät nämä asianhaarat suinkaan ole jääneet Rahatoimikamarilta huomaamatta, ovat Kamarin useimmat jäsenet kuitenkin voineet yhtyä siihen Kaupungin-asemakaavatoimikunnan kannattamaan mielipiteeseen että Oulunkylän kartano olisi nyt ostettava, kun se on saatavissa verraten halvalla. Tehdyn tarjouksen epäminen tietoisena siitä, että kaupungin vastedes kuitenkin on sellainen kauppa tehtävä, ei ole Rahatoimikamarista näyttänyt hyvin harkitulta. Gumtähden säterin hinta nousi kahdenkertaiseksi sinä aikana kun kaupungin viranoamaiset harkitsivat sen ostamista. Tämä asianlaidan uusiintuminen ei ole näyttänyt Rahatoimikamarista suotavalta, vielä vähemmin kaupungille edulliselta.

Sen nojalla mitä edellä on lausuttu saa Rahatoimikamari kunnioittaen esittää että lisätty Kaupunginvaltuusto päättäisi:

ostaa Oulunkylän kartanon 500,000 markan hinnasta, joka suoritetaan siten, että 50,000 markkaa maksetaan käteisellä tilaa haltuun-otettaessa syyskuun 1 päivänä tänä vuonna sekä järellä oleva osa viiden vuoden kuluessa yhtä suurin erin ynnä 5 % korko maksamatta olevalle summalle; sekä

että tähän tarvittava rahamäärä suoritetaan kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuilla varoilla.

Tämän ohella antanee lisätty Kaupunginvaltuusto varsinaiselle Kaupunginvaltuustolle toimeksi:

Keisarilliselta Senaatilta hankkia vahvistuksen edellä mainituille päätöksille; sekä

valtuuttaa Rahatoimikamarin, siihen asti kun uusi obligatsioonilaina voidaan saada, suorittamaan tähän tarpeelliset kustannukset ottamalla lainan kahta vuotta lyhemmäksi takaisinmaksuajaksi.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

Georg Estlander.

Situations plan
angivande läget
af
Äggelby gårds egor
i Helsinge.

Kartta
Äggelbyⁿ kartanon tiluksien
asemasta
Helsingin pitäjässä

